

Ćwiczenia z Ekonomii

Grzegorz Koperwas

16 listopada 2020

Wydział Matematyki Stosowanej, Informatyka, Grupa 2C

1. Pierwsze ćwiczenia:

1.1. Dlaczego ekonomia należy do nauk społecznych?

Ekonomia należy do nauk społecznych ponieważ bada dystrybucję dóbr i zasobów w *społeczeństwie*, co jest jednym z procesów zachodzących w społeczeństwie.

1.2. Z jakim okresem historycznym wiąże się naukowy rozwój ekonomii? Dlaczego?

Ekonomia wyodrębniła się jako nauka pod koniec 18 wieku, wraz z początkami rewolucji przemysłowej oraz po publikacji książki *“The Wealth of Nations”* Adama Smitha, która to przyjęła tezę iż bogactwo danego kraju nie wynika z pełności skarbcza monarchii, lecz z przychodu narodowego.

1.3. Jakie impulsy spowodowały powstanie teorii ekonomicznych?

Impulsem dla powstania Teorii Ekonomicznych była potrzeba opisanie nowych procesów w rodzących się pod koniec 18 wieku systemach kapitalistycznych, które zastępowały agrarne systemy feudalne. Przed ich powstaniem uważało się iż ziemia była głównym źródłem potęgi ekonomicznej kraju, gdyż system feudalny skupiał się właśnie na produkcji żywności z tejże ziemi.

Kolejnym z impulsów było upowszechnienie się narzędzi matematycznych oraz wczesne katastrofy ekonomiczne takie jak upadek *Kompanii Mórz Południowych*.

1.4. Porównaj definicje ekonomii A. Marshalla ze współczesną jej definicją. Co łączy te definicje, co zaś różni?

Definicja A. Marshalla skupia się na relacji między ludźmi a dystrybucją zasobów materialnych. Nowoczesna ekonomia jest definiowana jako nauka społeczna o produkcji, dystrybucji oraz konsumpcji dóbr. Definicje te łączy uznanie ekonomii jako nauki badającej społeczeństwo jak i jego interakcje z dobrami, jednak *definicja Marshalla* skupia się bardziej na badaniach społecznych, gdzie nowoczesna definicja skupia się bardziej na badaniu obiegu dóbr.

1.5. Które [z] poniższych zagadnień mają charakter mikroekonomiczny, które zaś makroekonomiczny:

1. „Dlaczego obniżyła się cena jabłek?”
mikroekonomiczny
2. „Dlaczego wzrósł poziom cen w Polsce,”
makroekonomiczny
3. „Dlaczego wzrosło bezrobocie w Zabrzu”
mikroekonomiczny

4. „Dlaczego wzrosło bezrobocie w Polsce”
makroekonomiczny
5. „Dlaczego zmniejszyły się zyski w przemyśle tytoniowym”
mikroekonomiczny

1.6. Podaj inne przykłady problemów mikroekonomicznych i makroekonomicznych? (po 5 przykładów)

Makroekonomiczne:

- Dlaczego zarobki Amerykańskiej klasy średniej spadają;
- Dlaczego wzrosła produktywność społeczeństwa;
- Jakie będą skutki załamania giełdy amerykańskiej;
- Obniżenie stóp procentowych;
- Spadek wzrostu PKB

Mikroekonomiczne:

- Spadek zarobków jednej rodziny.
- Załamanie się cen najmu przestrzeni sklepowej w Nowym Yorku.
- Drastyczne zwiększenie się cen nowych kart graficznych jednej firmy na wskutek ogromnego zapotrzebowania.
- Kolejne rewizje podręcznika wpływające negatywnie na rynek wtórny.
- Wygranie przetargu przez jedną firmę.

1.7. Które z poniższych zdań są zdaniem ekonomii pozytywnej, które zaś ekonomii normatywnej:

- „ceny zabawek dla dzieci są za wysokie”
Ekonomia normatywna.
- „wzrost ceny jabłek powoduje zmniejszenie ilości nabywanych jabłek”
Ekonomia pozytywna.
- „Nakłady na badania naukowe są zbyt małe”
Ekonomia normatywna.
- „Wymiar podatku od dochodów osobistych w Polsce osłabia zainteresowanie staraniami o wzrost dochodów”?
Ekonomia pozytywna.

1.8. Ustal, jaki charakter mają podane wypowiedzi - normatywny czy pozytywny:

1. „Popieram podniesienie płacy minimalnej, ponieważ pomoże to pracownikom niewykfalikowanym”

Normatywny, ponieważ autor wypowiedzi wyraża swoją subiektywną, ogólną opinię. Nie uwzględnia on innych skutków *podniesienia płacy minimalnej*.

2. „Sprzeciwiam się podniesieniu płacy minimalnej, ponieważ spowoduje to wzrost bezrobocia w grupie młodych i niewykfalikowanych robotników”

Normatywny, ponieważ autor wyraża swoją subiektywną opinię, jednak popiera ją faktami z ekonomii pozytywnej.

1.9. Czy można uniknąć sądów oceniających zjawiska i procesy gospodarcze?

Nie można uniknąć sądów nad zjawiskami i procesami ekonomicznymi, ponieważ ekonomia jako nauka społeczna, bada społeczeństwo. Jako iż te zjawiska są częścią procesów zachodzących w społeczeństwie, naturalne jest to iż społeczeństwo będzie miało swoje zdanie na ich temat, zatem będzie oceniać je według swoich subiektywnych opinii.

1.10. Jak powinien być skonstruowany model domu studenckiego, jeżeli celem badawczym jest:

Sposób powstawiania decyzji o wysokości miesięcznej opłaty za miejsce:

Model *sposobu powstawiania decyzji o wysokości miesięcznej opłaty za miejsce* w domu studenckim składa się z:

- Kosztów stałych utrzymania domu studenckiego.
- Regulacji prawnych regulujących opłaty oraz ulgi.
- Zapotrzebowania na miejsca.
- Stan domu studenckiego, lub/i kwota potrzebna na jego poprawę.

Odpowiedź: Model składa się z zarządu podejmującego decyzję o wysokości opłaty.

Opisanie sposobu rozwiązywania konfliktów między mieszkańcami:

Model *sposobu rozwiązywania konfliktów między mieszkańcami* w domu studenckim składa się z mieszkańców próbujących rozwiązywać swoje konflikty według regulaminu.

1.11. Wróć do pytania 7 i odpowiedz, czy zdania, które uznałeś za zdania ekonomii pozytywnej, można bez zastrzeżeń uznać za twierdzenia naukowe?

Zdania, które uznałam za zdania ekonomii pozytywnej można bez problemu uznać za twierdzenia naukowe, gdyż są tezami sugerującymi związek między zjawiskami które można mierzyć.

1.12. Porównaj następujące zdania i wskaż, które jest poprawne pod względem naukowym:

1. „jeżeli rolnicy wydajnie pracują i jest urodzaj, to ogólny dochód rolników się zmniejszy”
2. „jeżeli rolnicy wydajnie pracują i jest urodzaj, to ogólny dochód rolników prawdopodobnie się zmniejszy”

Zdanie drugie jest poprawne pod względem naukowym gdyż stawia hipotezę. Zdanie pierwsze sugeruje istnienie powiązania nie dając na nie dowodów.

1.13. Wyjaśnij paradoks zawarty w zdaniach z pytania 12 i ustal, która z zasadzek myślenia ekonomicznego została ominięta.

W zdaniach z pytania 12 został zawarty paradoks w którym mimo iż rolnicy mają bardziej sprzyjające warunki, to ich dochody nie urosną. Jest to spowodowane tym że w czasach nieurodzaju plony rolne są towarami deficytowymi, bardziej rzadkimi, a zapotrzebowanie na nie pozostaje niezmienione.

Została ominięta zasadzka o tym iż zwiększona podaż wpłynie na popyt.

1.14. Załóżmy, że celem działalności gospodarczej jest polepszenie jakości życia. Jak można mierzyć stopień realizacji tego celu?

Mierzeniem jakości życia zajmuje się na przykład indeks „HDI¹” w którym oprócz prognozowanej długości życia oraz dostępu do edukacji uwzględnia się dochody netto populacji oraz jej siłę nabywczą.

1.15. „Teoria musi opisywać rzeczywistość”. Zajmij stanowisko wobec tego zdania i uzasadnij je.

Ekonomia, jako nauka społeczna, podlega pewnym rygorom metody naukowej. Z tego powodu poważne teorie powinny być oparte na obserwacjach, tutaj społeczeństwa. Z takiego rozumowania możemy łatwo dojść do konkluzji iż *Teoria musi opisywać rzeczywistość*.

---

¹Human Development Index

1.16. Ustal, które z następujących zdań jest hipotezą:

- „koty widzą w ciemności lepiej niż psy”
Nie jest to hipoteza
- „ludzie, którzy się częściej opalają, są bardziej narażeni na chorobę nowotworową skóry”
Nie jest to hipoteza
- „jeżeli dochody rosną, to ludzie konsumują więcej dóbr”
Jest to hipoteza
- „jeżeli ludzie uwierzą, że dany produkt jest szkodliwy dla zdrowia, to będą go mniej konsumować”
Jest to hipoteza

1.17. Czy przy formułowaniu hipotez musi być stosowana zasada *ceteris paribus*?

Zasada *Ceteris paribus* musi być stosowana przy formułowaniu hipotez po to by odizolować zmienne które mogą wpływać na wynik, od zmiennych które dana hipoteza opisuje.

1.18. Dlaczego modele ekonomiczne należy traktować poważnie, lecz nie dosłownie?

Modele ekonomiczne są uproszczeniem procesów zachodzących w gospodarce, a nie jej dokładną symulacją. Z tego powodu powiliśmy brać wyniki analiz za pomocą ich przeprowadzonych pod uwagę, lecz musimy pamiętać iż nikt nie jest w stanie w pełni przewidzieć przyszłości.

1.19. Czy politycy mogą ignorować teorie ekonomiczne?

Politycy mogą ignorować teorie ekonomiczne jednak muszą pamiętać o konsekwencjach swoich wyborów. Tak jak ja mogę nie zrobić zadań z *podstaw ekonomii*, tak polityk może zacząć ignorować teorie ekonomiczne, lub powoływać się na nieprawdziwe teorie², jednak musi on pamiętać że z jego wyborów rozliczą go wyborcy lub inne wpływowe osoby.

1.20. „Teorie raz uznane za prawdziwe są zawsze uznawane za prawdziwe”. Czy zgadzasz się z tym stwierdzeniem.

Tak jak zmienienie swojej opinii na dany temat nie jest niczym złym, tak zmienienie opinii na temat danej teorii przez środowisko naukowe nie jest niczym nadzwyczajnym.

Wiele teorii było kiedyś uznawanych za prawdziwe, czy mówimy tu o *płaskiej ziemi*, o tym czy *rząd nie powinien się w jakimkolwiek stopniu angażować w gospodarkę czy merkantylizm*, jednak obecnie uznaje się je za obalone.

---

²Na przykład *trickle down economics*

2. Ćwiczenia drugie - 26.10.2020

2.1. Ustal, jakie rzeczy, usługi lub stany służą bezpośrednio do zaspokajania potrzeb:

- biologicznych - jedzenie
- bezpieczeństwa - zamki do drzwi
- kontaktów społecznych - usługi typu komunikatory internetowe
- uznania - media społecznościowe
- samorealizacji - książki

2.2. Podaj po kilka przykładów dóbr ekonomicznych i dóbr wolnych:

Dobra ekonomiczne:

- Telefony
- Oprogramowanie
- Urządzenia elektroniczne
- Muzyka

Dobra wolne

- Gleba
- Woda
- Minerały
- Pasma radiowe

2.3. Co stanowi kryterium podziału dóbr na konsumpcyjne i produkcyjne?

Dobra konsumpcyjne są konsumowane przez finałowego konsumenta. Nie są wtedy używane do tworzenia dalszych dóbr.

Dobra produkcyjne są używane do produkcji innych dóbr.

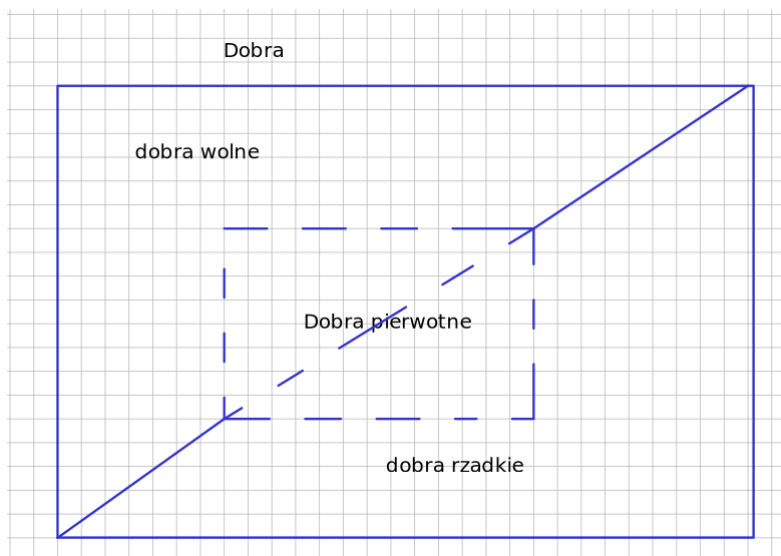
2.4. Czy to samo dobro może być dobrem konsumpcyjnym i dobrem produkcyjnym?

Tak, jednym z takich dóbr jest chleb, który jest dobrem konsumpcyjnym, oraz jest również używany do produkcji kanapek.

2.5. Czy dobro inwestycyjne jest tym samym co dobro kapitałowe?

Dobra inwestycyjne to to samo co dobra kapitałowe.

2.6. Kwadracik:

2.7.

2.8.

2.9.

2.10. Ziemia ta była dobrem wolnym czy rzadkim?

Rzadkim, iż jej ilość była skończona.

2.11. Ustal listę poszczególnych czynników produkcji niezbędnych do eksploatacji złóż ropy naftowej:

- Wiedza na temat sposobów wydobycia ropy.
- Pracownicy
- Odpowiednie maszyny i narzędzia.
- Pojazdy lub rurociąg do przewozu ropy.
- Urządzenia bezpieczeństwa wymagane prawnie.

2.12. Co poza ilością poszczególnych czynników produkcji decyduje o wyniku produkcyjnym?

- Regulacje prawne.
- Zdarzenia losowe.

2.13. Ustal, które z tych wielkości są zasobami, a które strumieniami?

- konsumpcja - strumień
- inwestycja - zasób
- dług - zasób
- koszt - zasób
- płaca - strumień
- podatek - strumień / zasób
- majątek - zasób
- dochód - strumień

2.14. Zinterpretuj czynniki produkcji:

Strumienie:

- praca

Zasoby:

- ziemia
- kapitał

2.15. Jak są mierzone zasoby i strumienie:

1. na koncie bankowym

- strumień - zmiana w czasie
- zasób - stan konta

2. za pomocą gazomierza

- strumień - zmiana wskazania od ostatniej kontroli
- zasób - stan licznika

2.16. Czy dobra wolne są przedmiotem podziału.

Nie, gdyż ich ilość jest bliska nieskończoności.

2.17. Czy podział dóbr rzadkich za pośrednictwem rynku eliminuje ich rzadkość?

Nie, ponieważ rynek nie gwarantuje podziału dóbr w taki sposób by zadowolić potrzeby każdej jednostki.

2.18. Czy może się zdarzyć naruszenie suwerenności konsumenta?

Tak jeżeli:

- Na rynku panuje monopol narzucający konsumentowi dany wybór.
-

2.19. „W gospodarstwie domowym odbywa się konsumpcja, w przedsiębiorstwie zaś odbywa się produkcja”

Przedsiębiorstwa również konsumują dobra czy to w celu wyprodukowania innych dóbr, zarządzania sobą czy po prostu są konsumowane w celach wizerunkowych czy innych nie związanych bezpośrednio z produkcją. Jeżeli dane gospodarstwo domowe zajmuje się produkcją jakiegoś dobra, to staje się częściowo przedsiębiorstwem.

3. Metody dokonywania wyborów ekonomicznych**3.1. Podaj przykłady społeczności prowadzących w przeszłości lub obecnie:**

1. Działalność tradycyjną - Społeczeństwa epoki kamienia.
2. Działalność nakazową - Społeczeństwo starożytnego egiptu w epoce brązu z centralnym planowaniem gospodarki rolnej.
3. działalność w gospodarce rynkowej - Obecne społeczeństwo polskie.

3.2. Czy w gospodarce zwyczajowej mogą być racjonalne wybory ekonomiczne, działalność ekonomiczna?

W gospodarce zwyczajowej racjonalność wyborów ekonomicznych jest ograniczona, gdyż podlegają one zmianie wówczas kiedy stają się one niemożliwe, na przykład z powodu ostrej zmiany cen na rynku. Zatem w gospodarce zwyczajowej mogą istnieć racjonalne wybory ekonomiczne i działalności, jednak z biegiem czasu dochodzi do erozji racjonalności wyborów aż do osiągnięcia pewnego punktu wymuszającego zmianę wyboru.

3.3. Firma działająca w gospodarce rynkowej ogłosiła upadłość. Zinterpretuj ten fakt pod kątem racjonalności gospodarczej.

Jeśli firma w gospodarce rynkowej ogłosiła upadłość to wskazuje to na brak istnienia racjonalnych powodów dla jej dalszego funkcjonowania.

3.4. „Racjonalnie działająca jednostka w swoich wyborach nie ulega emocjom, nie kieruje się tradycją” - Zajmij stanowisko

Racjonalna jednostka *Homo economicus* powinna zawsze w pełni racjonalnie bez zważania na inne czynniki subiektywne dokonywać wyborów, jednak w praktyce takie jednostki nie istnieją. Jednostka nie może posiadać wszystkich informacji potrzebnych do w pełni racjonalnego wyboru, zatem uzupełnia je sobie swoimi emocjami i doświadczeniami wynikającymi z tradycji, na przykład „Mój poprzedni telefon by od LG, zatem sobie kupię nowy model tej samej marki bo mi się podobał”.

3.5. Wskaż, jak każda z następujących zmian może wpływać na twoje decyzje o podjęciu opisanych zadań.

- Spadek temperatury powietrza z 25 stopni celjusza do 20 stopni na decyzję o pływaniu - wybiorę pływalnię krytą zamiast kąpieliska.
- Zmiana czasu rozpoczynania wykładu z 11:00 na 8:00 na decyzję o pójściu na wykład - Jeśli wykład jest nudny to nie pójdę na wykład.
- Wzrost ceny wieprzowiny na decyzję o jedzeniu kotletów - Chętniej będę jadł swoje kotlety drobiowe.
- Wzrost czynszu mieszkaniowego na decyzję o budowie domu - Zacznę analizować swoje perspektywy kredytowe.

3.6. „Zasada racjonalnego gospodarowania głosi, że należy użyć najmniej środków, aby osiągnąć cel w najwyższym stopniu” - Zajmij stanowisko

Jeśli w celu osiągnięcia danego celu będziemy marnować zasoby poprzez nie używanie najmniejszej możliwej ich ilości to sugeruje to możliwość lepszego osiągnięcia celu. Jednakże należy pamiętać żeby stwierdzić że, dane zasoby są marnowane należy dobrze rozpoznać cel. Przykładowo cel zawierający w sobie zmotywowaną załogę fabryki nie marnuje zasobów poprzez wyższe wypłaty.

3.7. „Homo oeconomicus to niemoralne, egoistyczne indywiduum” - Zajmij stanowisko

Homo oeconomicus jako idealnie racjonalna jednostka mająca jeden jedyny cel zaspokojenia swoich potrzeb jest z definicji osobą egoistyczną, nie zależy mu na zaspokojeniu potrzeb innych. Mam nadzieję iż możemy się zgodzić iż osoba nie przejmująca się jakkolwiek losem innych osób nie jest osobą moralną, gdyż nie przejmując się ona jakimkolwiek wysiłkiem innych osób poza nią.

3.8. Omów ograniczenia, które wywierają wpływ na decyzje:

- najbiedniejszej osoby na świecie - Posiadany kapitał (lub jego brak)
- najbogatszej osoby na świecie - Moralność

- firmy w Szwajcarii - Koszt łamania regulacji prawnych
- agencji rządowej w Chinach - Struktury władzy w Komunistycznej Partii Chin
- ludności świata - wielkości posiadanego kapitału, prawa fizyki.

3.9. Jeśli będziesz rektorem Politechniki, to co zrobisz, gdy budżet uczelni zostanie zmniejszony o 5%, 20% i 50%

1. 5% - Szukanie możliwości zdobycia funduszy w inny sposób, zwiększenie ilości studentów w grupach na pierwszym roku.
2. 20% - Patrz punkt poprzedni + Zaprzestanie dotowania organizacji nie przynoszących dochodów bezpośrednio
3. 50% - Patrz punkt poprzedni + Zatrzymanie inwestycji w infrastrukturę, sprzedaż nieruchomości,

3.10. Wynajmujesz mieszkanie, za które płacisz właścicielowi 20 tys. PLN rocznie. Twoje oszczędności w wysokości 200 tys. PLN są ulokowane na koncie bankowym na 15% rocznie. Mieszkanie można nabyć za 200 tys. PLN.

Czy zdecydujesz się na kupno mieszkania? Ustal korzyść i alternatywny koszt zakupu mieszkania.

Decyduje się na zakup mieszkania gdyż jest ono dobrem które nie traci na obecnym rynku na wartości. To co zaoszczędzę na czynszu będę mógł ulokować na lokacie z powrotem. Na obecnym, rynku ceny mieszkań rosną więc jest to też swego rodzaju inwestycja.

3.11. Mając do dyspozycji 100 tys. PLN stajesz przed wyborem jednej z poniższych możliwości

- lokata na koncie bankowym o rocznym oprocentowaniu wynoszącym 30%
- kupno obligacji Skarbu Państwa, które przynoszą 35 tys. PLN rocznego dochodu
- kupno akcji spółek notowanych na giełdzie, od których dywidenda wyniesie średnio 20% rocznie.

Większość pieniędzy inwestuje w obligację Skarbu Państwa, część inwestuje w giełdę by mieć możliwość szybkiej ich wypłaty.

3.12. Prowadzisz sklep z owocami i warzywami. Codziennie pozostają ci kartonowe opakowania. Koszt załadowania i przewiezienia opakowań do firmy zajmującej się ich skupem wynosi 2 PLN za 1 kg.

Jaką podejmiesz decyzję, gdy cena opakowań wynosi:

- 1,5 zł
- 2 zł
- 2,5 zł za kg

Jeśli koszt przechowywania kartonów jest nie zerowy (na jednostkę czasu) będę się starał przewozić zawsze do firmy je skupującej. W innym przypadku będę je przewozić jeśli cena skupu jest większa niż 2 zł.

3.13. Ulokowałeś 100 tys. PLN w akcjach spółek notowanych na giełdzie, przynoszących 20% rocznej dywidendy. W wyniku hossy zarobiłeś dodatkowo 5 tys. PLN, które możesz przeznaczyć na sfinansowanie wakacji lub na nabycie dodatkowych akcji.

Ceny wycieczek zagranicznych wzrosną w ciągu roku prawdopodobnie o 30%. Na co przeznaczysz 5 tys. PLN? Uzasadnij odpowiedź.

Zarobione 5000 zł przeznaczę na wycieczkę zagraniczną.

4. Rynek i Gospodarka Rynkowa

4.1. Posiadasz biżuterię, która przestała ci się podobać, a chcesz mieć samochód.

Porównaj swój sposób postępowania w:

- w warunkach wymiany barterowej - Znalezienie osoby która:
  - Posiada samochód
  - Podoba się jej moja biżuteria

lub zacznę poszukiwania trzeciego dobra i osoby trzeciej która za biżuterię odda mi dobro za którą nabędę samochód.

- Towarowo - pieniężnej - Uniwersalne dobro to pieniądź - sprzedam więc osobie trzeciej biżuterię, a za otrzymane pieniądze kupię samochód.

4.2. Założmy, że w 1989r. dobro X kosztowało 100 PLN, a w 1993r. jego cena była równa 700 PLN.

Gdy cena innych dóbr w 1993 wzrosła w porównaniu z 1989 o 100%, cena relatywna dobra X wzrosła czy zmalała?

$$100 \cdot (1 + 100\%) = 100 \cdot 2 = 200$$

$$200 < 700 \Rightarrow \text{Cena relatywna wzrosła}$$

4.3. Wypełnij tabelę

Nazwij ceny nakładu i zasobu odpowiedniego czynnika produkcji.

Wyszczególnienie	Cena	
	nakładu czynnika produkcji	zasobu czynnika produkcji
Ziemia	koszt eksploatacji	ilość ziemi
Praca	płaca	-
Kapitał rzeczowy	-	Wartość
Kapitał pieniężny	-	Wartość kapitału

4.4. Co to znaczy że rynek jest doskonale przejrzysty.

Na rynku doskonale przejrzystym każda, z uczestniczących w rynku organizacji posiada dostęp do wszystkich możliwych informacji na rynku.

Na rynku nie doskonale przejrzystym jednostki w nim uczestniczące nie mają dostępu do wszystkich informacji na nim. Przykładowo statystyczny Polak nie zna cen na wszystkich stacjach benzynowych w Polsce.

4.5. Na czym polega różnica między rynkiem wolnym a czarnym?

Na rynku wolnym podmioty mogą zawierać transakcje bez nacisku ze strony podmiotów trzecich. Rynek czarny jest rynkiem który jest charakteryzowany przez nacisk ze strony państwa z powodu nielegalności przedmiotu transakcji, podmiotów zawierających transakcję czy okoliczności transakcji.